

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmične števe, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 3.20, za pol leta Kron 2.00.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije pošiljati na upravo lista UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841 652. TELEFON št. 11-57.

Narodna delavska organizacija.

Delavci iz mesta in okolice! Pod geslom „Dajte nam zaslužka“, sklicuje podpisana za nedeljo, dne 23. januarja 1910

velik protestni shod mesta in okolice,

ki se bo vršil točno ob 10. uri predpoludne v dvorani „Nar. doma“ v Trstu.

Dnevni red: „**KRUHA NAM DAJTE!**“ Delavci iz mesta in okolice! Vsi na ta protestni shod!

ODBOR
„Narod. delav. organizacije“.

BRZOJAVNE VESTI.

Goriški dež. zbor.

GORICA 20. Začetkom današnje seje je utemeljen poslanec Faidutti svoj predlog glede interpretacije § 16 dež. volilnega reda skozi namestništvo v kolikor se gre za sestavo volilnih imenikov za veleposestvo. Zahteval je, da se predlog odstopi juridičnemu odseku. Na predlog dr. Pettarina je bil predlog oddan verifikacijskemu odseku.

Posl. Mežlik je motiviral svoj predlog, da se ima vlado pozvati, naj odredi potrebno, da se začne čimprej z gradbo mostu preko Soče. Predlog je bil takoj sprejet nujnim potom.

Na to je bilo sprejetih več zakonskih načrtov. Med temi zakonski načrt, s katerim se sklene premembo pravil deželnega hipoteknega zavoda v tem smislu, da sme v časih, ko deželni zbor ne zboruje, deželni odbor določiti obresti posojil, dalje zakonski načrt, s katerim se zakon od leta 1882, zadevajoč prisilno plačilo občinskih dolgov, ki niso javnopravne narave, raztegne tudi na dolgove cestnih odborov in drugih javnih korporacij.

Dalje je bila sprejeta resolucija, s katero se vlada pozivlja, naj odreja poizvedbe o elementarnih škodah na podlagi naznanila prizadetih in dotičnih občin in ne šele, kakor to zahteva finančna direkcija v Trstu, na podlagi katastralnih dat.

Prihodnja seja v torek ob 4 pop.

Dalmatinski dež. zbor.

ZADAR 20. V današnji seji je odgovoril namestniški podpredsednik Tončič na več interpelacij lokalne narave. — Bilo je vsprejetih več iniciativnih predlogov. Med temi tudi predlog, da se pritegne pomorske častnike, mornarje in ribiče v socialno varovanje.

Nova vlada na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 20. Ne odgovarja resnici vest neke tukajšnje korespondence, da je Ladislav Jankovics prevzel listino ministerstva na najvišjem dvoru v Khuen-Hedervaryjevem kabinetu.

BUDIMPEŠTA 20. Bivši državni tajnik v trgovinskem ministerstvu Szterenyi stopi v ravnateljstvo ogrske agrarne in rentne banke. Szterenyi bo izvoljen predsednikom te banke.

BUDIMPEŠTA 20. Kakor znano, je ministrijski predsednik grof Khuen-Hedervary naprosil predsednika poslanske zbornice Gala, naj skliče na konferenco voditelje

strank. Ker ni prišlo do te konference, je sklenil ministrijski predsednik, da posamično poseti voditelje strank ter jim uradno priobči vladni načrt. Ministrijski predsednik prične s temi poseti tekom današnjega dne —

Ban Rauch v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 20. Ban baron Rauch dospe jutri v Budimpešto, da poroča ministrijskemu predsedniku. Ministrijski predsednik se bo posvetoval z banom o hrvatskem vprašanju. Namestnik reškega guvernerja grof Wickenburg pride tudi v Budimpešto, da poroča novemu ministrijskemu predsedniku.

Nevihite na Francoskem.

PARIZ 20. Mnogo poročil z dežele javlja o povodnih v Chambéry-ju, Belfortu, Remiremontu in St. Menchouldu. Na mnogih krajih so zveze pretgane.

GEX 20. Grozno neurje, ki je trajalo 24 ur, je spremenilo vso planjavo v jezero, tako da ni možno pasirati cest in železnic. Provročena škoda je velika. O velikih povodnih poročajo tudi iz St. Clauda, Moreza in Valle Biene. Pota v gorovju so razdejana.

Parlamentarne volitve na Angleškem.

LONDON 20. Do 1 ure po noči je bilo izvoljenih: 129 unionistov, 118 liberalcev, 23 pristavev delavske stranke in 44 nacionalistov. Unionisti so dobili 57, liberalci 9 mandatov in stranka delavcev 1 mandat.

LONDON 20. (Ob 11.30 predpol.) Izvoljena sta bila dva nadaljna unionista.

LONDON 20. Na podlagi rezultatov do 3 popoludee so znani sledeči rezultati: 158 unionistov, 171 liberalcev, 26 članov delavske stranke in 45 članov narodne stranke. Unionisti so dobili 70 glasov.

LONDON 20. Državni tajnik zunanjih zadev, Grey je bil v Berniche zopet izvoljen.

Požar parlamentarne palače v Carigradu. 70 mil. škode.

CARIGRAD 20. Škoda, ki jo je povzročil požar na parlamentarni palači, znaša 70 mil. frankov. Rešili so skoraj vse dokumente senata, dočim so uničeni vsi arhivi zbornice in tudi listine tičoč se proračuna. — Uradnik ministerstva, ki mu je bilo poverjeno nadzorstvo palače, meni, da so povzročili požar nekateri delavci plinarne, ki so prenašali goreče ogelje.

Dementi.

PETROGRAD 20. Listi so priobčili vest, da sta Nemčija in Rusija sklenili neko važno pogodbo. Na pristojnem mestu označajo to vest kakor absolutno neutemeljeno.

Naši zastopniki v tržaškem mestnem svetu.

Poročal dr. Wilfan na javnem shodu v „Nar. domu“ dne 16. januarja 1910.

Dr. Wilfan je v svojem govoru pred vsem povdarjal, da je bila želja slovenskih mestnih svetovalcev, da bi po polletnem delovanju v mestnem svetu, oziroma deželnem zboru poročali svojim volilcem na javnem zborovanju v „Nar. domu“, tem središču slovenskega življenja na tržaškem ozemlju. Četudi so slovenski mestni svetovalci izvoljeni od okolice, se čutijo vendar tudi zastopnike mestnih Slovencev. To pa tembolj, ker so tudi mestni volilci dali svoje

„Res? Jaz sem nasprotno prepričan, da ne. Poleg tega pa zaigrate, ako ostanete tu, vse in ne boste imeli, s čim bi se peljali v Pariz. Pa z Bogom, docela sem uverjen, da še danes odpotujete v Pariz.“

„Dobro, z Bogom! Toda v Pariz ne pojdem. Pomislite, m. Astlej, na to, kaj bo sedaj pri nas! Skratka: general... in sedaj ta dogodek z miss Pavlino, — saj to se raznese po vsem mestu!“

„Da, po vsem mestu! General, menim, niti ne misli na to in mu tega ni mari. Tudi ima miss Pavlina popolno pravo, da biva, kjer hoče. Glede rodbine je možno zanesljivo reči, da ta rodbina več ne obstoji.“

„Sel sem in se smejal čudni uverjenosti tega Angleža, da pojdem v Pariz.“

„Toda, ako umre Pavlina, me ustrelji v dvoboju,“ sem si mislil, — to bi bilo še preiskav!“ Bogme, da mi je bilo žal za Pavlino, toda ravno tisti trenutek, ko sem se dotaknil večeraj igralne mize in začel grabiti kupe denarja, je stopila moja ljubezen v ozadje. To pravim sedaj; tedaj si nisem bil tega še popolnoma svest. Mar sem res pravi igralec in ali sem res... tako čudno ljubil Pavlino? Ne, še vedno

glasove v okolici izvoljenim zastopnikom, ki so kandidirali tudi v mestu in se torej zastopniki slovenske okolice zavedajo, da imajo tudi v mestu za seboj na tisoče volilcev. Smatrajo zato za svojo dolžnost, da poročajo o svojem delovanju tudi pred mestnimi volilci. Pozneje bodo seveda posamezni zastopniki tudi po okolici poročali o svojem delovanju.

Nadeja pa se, da pride čas, ko bodo tudi mestni Slovenci zastopani v mestnem svetu in da se število 12 slovenskih zastopnikov v mestnem svetu kmalo pomnoži. Nadeja pa se ob enem, da, kakor so združeni sedaj, se tudi pozneje ne razcepijo. Ni še prišel čas, ko bi bilo možno misliti na cepljenje, to tem manj, ker imamo pred seboj takega nasprotnika. Je optimistov, ki mislijo, da se naše narodno življenje razvije že tekom par desetletij tako, da bomo lahko mislili na cepljenje. Ali življenje narodov se ne šteje po desetletjih, ampak po stoletjih. Pomislimo samo, koliko časa se že borimo za slovenske šole v mestu. A kje smo ž njimi? Zato tudi ni misliti na to, da bi mi za kakih 10 let že dosegli ono točko, ko se lahko ločimo. Ne na cepljenje, ampak na pridobivanje moči moramo misliti!! Ker smo bili dosedaj složni, ker nastopamo složno, zato tudi moremo beležiti vseh; posebno pa opažamo, kako vsplamteva narodnega navdušenja oni, ki prihajajo sem iz drugih pokrajin.

Bojevati se moramo združeno in z družinami moči! Boj za narodno omiko, zboljšanje gospodarskega položaja našega ljudstva: to je naš program!

Od volitev je minulo še-le pol leta. V tako kratki dobi se seveda ne more dosti povedati o delovanju zastopnikov, ki se vrši na dvojen način: prvič narodno delovanje med ljudstvom, drugič delovanje v mestnem svetu.

V mestnem svetu moramo pred vsem računati, koga imamo proti sebi! Po mnogih letih je sedaj prvič, da se slovenski zastopniki v mestnem svetu nahajajo nasproti dvema strankama: nasproti italijansko-liberalni večini na eni, in socialnodemokratični manjšini na drugi strani. Italijani v mestnem svetu so pred vsem stranka, kateri se gre za ohranitev strankarske moči. Oni niso zastopniki celote italijanskega naroda, ampak le zastopniki svoje stranke. Ko prihajajo v mestnem svetu na razpravo gospodarske stvari zapostavlja ta večina vse druge interese interesom svoje stranke. V drugi vrsti so to narodni fanatiki. Povdarjam naj samo eno: ko bi bili mi Slovenci tako trdi in neizprosnji, kakor je to italijanska večina v mestnem svetu, bi se nam že davno bolje godilo. — A temu se protivi naša mehka narava.

Vnanje forme, pod katerimi se vrše boji v mestnem svetu, so sicer uljudne, ali za prijaznim smehljajem, s katerim večina odklanja naše zahteve, se skriva najhujši narodni fanatizem, ki je globoko ukoreninjen v srcih sedanjih italijanskih zastopnikov.

Seme, ki je bilo sejano v šestdesetih in sedemdesetih letih, dozoreva svoj sad, katerega bo možno iztrebiti še-le čez desetletja. Vzlic vsemu temu se da govoriti s to gospodo o vprašanjih, ki se zadevajo interese stranke.

Socialistom, ki so v mestnem svetu še šibkeji, nego mi Slovenci, se godi, kakor človeku, ki je bil dolgo pod pritiskom. Sedaj so prišli do odduška, da se morejo svo-

jo ljubim, Bog ve to! Tedaj, tedaj sem ostavil m. Astleja in šel domov; silno sem trpel in si dajal ukor. Toda... toda, tedaj se mi je pripetilo nekaj silno čudnega in neumnega.

Hitel sem h generalu, ko so se nedaleč od njegovega stanovanja naenkrat odprla vrata in nekdo me je poklical. Bila je to m-me veuve Cominges in poklicala me je po naročilu m—lle Blanche. Stopil sem v njeno stanovanje.

Bilo je majhno, dve sobi. Iz spalnice se je razlegal k nam smeh in krik m—lle Blanche. Pravkar je vstajala.

„A, c'est lui! Viens donc, bête! Je-li res, que tu as gagné une montagne d'or et d'argent? J'aimerais mieux l'or!“

„Da, dobil sem,“ sem odgovoril s smehom.

„Koliko?“

„Stotisoč forintov.“

„Bibi, comme tu es bête. Pridi vendar sem, da bom lažje slišala. Nous ferons bombance, n'est-ce pas?“

1) A, on je: Pridi vendar, tepček! Je-li res, da si dobil goro zlata in srebra. Imela bom rajše zlato.

2) Bibi, kako si neumen!... Napravili bomo farorje, kajne?

bodno oddahnuti, svobodno dihati. Posledica temu je, da dajajo svojem osvobojenju od duške z dolgimi govori, raznimi predlogi itd. Tudi socialno-demokratičnim zastopnikom so interesi stranke nad vse drugo. Toda tudi oni so Italijani. Slovensko vprašanje jim je interesantno le v toliko, da se lahko pobahajo z malo internacionalizma. V ostalem pa nimamo od socialistov mi Slovenci ničesar pričakovati, izvzemši kake platoniske izjave v prilog slovenskim šolam. Druge pomoči pa gotovo nobene.

V očigled temu strankarskemu razmerju je začrtan tudi položaj slovenskih zastopnikov v mestnem svetu.

Oni morajo delovati s kritiko in tirati opozicijo. Vsphevi danes ne moremo dosežati ali mi delamo za daljno bodočnost. S tem, da dosledno kritikujemo postopanje in delovanje večine, prepričamo polagoma italijansko ljudstvo, da ne bo več volilo takih zastopnikov.

Zato so tudi slovenski zastopniki v mestnem svetu vedno povzdignili svoj glas, ko je šlo za narodno vprašanje.

Kakor socialnodemokratična stranka, istotako smo se tudi mi vedno potegovali za koristi najširjih plasti ljudskih slojev, posebno pa za interese slovenskih delavcev.

Po tem programu smo se tudi ravnali na razpravi o proračunu. Sledili smo korakom svojih prednikov s tem, da smo proračun odklonili v splošnosti, a predlagali v podrobnostih razne premembe.

Ko gre za italijanske potrebe, ima večina sto-in stotisoče, kakor za občinski gimnazij, realko itd. Ko pa gre za kako potrebo v okolici, za kak kal, vodnjak, pot itd., tedaj so v najboljem slučaju pripravljene stvari odstopiti kakemu odseku v študijo. Navadno pa prihajajo z obljubami in tolažbo, da še ni prišel moment, da se stvar izvrši v najbližji hodočnosti, da pa vprašanje še ni dozorelo itd. A takrat, ko zahtevamo slovenske šole v mestu, nam doni vedno nasproti odločen: „ne! In ta „ne“ bomo gotovo še dolgo slišali.

Vendar se je naš položaj od poprej znatno zboljšal s tem, da smo sedaj zastopani tudi v mestnem odboru kjer sta svet. Alojz Goriup in dr. Slavik, in skoraj v vseh komisijah, kjer se pripravljajo predloge za plenum mestnega sveta. Tako nam je omogočeno, da lažje od bližje kontroliramo.

Positivnih vseh seveda ne moremo pokazati, ali prosim, da nas ne sodite po vspehih, ki smo jih dosegli, ampak po našem splošnem delovanju. (Zivahno odobrovanje.)

Pisma iz Koroške.

II.

Opirajmo se vnovič na XIX. člen državnega temeljnega zakona 21. dec. ki pravi, da so vsi narodi enakopravni, da imajo vsi jeziki enako veljavo, da morajo biti v narodno mešanih krajih jezikovne naprave take, da se drugim manjšim narodom ni treba učiti tujih jezikov itd. Ali veljajo te določbe tudi za slovenski del Koroške? Odgovor je da ne. Torej po tem zakonu Slovenci nimamo pravic. Za slovenski del Koroške velja povsod le nemški jezik. Uradni jezik pri deželni vladi, pri okrajnih glavarstvih, tudi malo dane pri vseh občinah je v slovenskem delu dežele le nemški. Le malo

Stopil sem v spalnico. Valjala se je pod baržunasto odejo rožnate barve; izpod odeje so se kazala rjavkasta, zdrava čudovito-lepa ramena, ramena, ki jih je možno videti samo v sanjah, ki so bila jedva pokrita z batistno, z najlepšimi čipkami obrobljeno srajco, kar je čudovito pristojalo njeni temni koži.

„Mon fils, as-tu du coeur?“ je zaklicala in se zasmejala, ko me je ugledala. Smejala se je zmirom veselo in včasih celo od srca.

„Tout autre...“ sem začel parafrazujoč Corneille-a.)

„Torej vidiš, vois tu?“, je nenadno zaklepetala. „Najprej mi poišči nogavice in mi pomoz, da se obujem, a potem, si tu n'est pas trop bête, je te prende à Paris.“ Vedi, da takoj odpotujem!“

„Tako?“

„Čez pol ure.“

In res je bilo vse pripravljeno. Vsi kovyegi in druge reči so bili pripravljene. Kavo so že davno popili.

(Pride še.)

1) Dragi moj, imaš kaj srca?

2) Vse drugo... Corneille, francoski pesnik.

3) Če nisi preveč neumen te vžamem v Paris.

Igralec.

ROMAN. - IZ SPOMINOV MLADENIČA.

Ruski spisatelj F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K.

„Toda zdraviti jo je treba, m. Astlej.“

„O, da! Poklical sem že zdravnika in, ako umre, mi boste dajali račun za njeno smrt!“

Ostrmel sem.

„Toda, m. Astlej, kaj naj pomenja to?“

„Ali je res, da ste priigrali večeraj dvestotisoč tolarjev?“

„Samo stotisoč forintov.“

„Nu, vidite! Odpotujte torej danes zjutraj v Pariz!“

„Zakaj?“

„Vsi Rusi, ki imajo denar, potujejo v Pariz!“ mi je razložil z glasom in izrazom, kakor da bi čital to iz knjige.

„Kaj naj delam poleti v Parizu? Jaz jo ljubim, m. Astlej; sami veste.“

Število občin, kakor Sele v celovškem, Jezersko, Bistrica in Sv. Daniel v velikovškem okraju, uraduje v slovenskem jeziku. Vse drugo število slovenskih občin uraduje izključno v nemškem jeziku. Znamenita a žalostna prikazen je vrsta občin, v katerih sedijo v odborih slovenski možje, ki jim načeljuje slovenski župani, a vendar vladajo v teh občinah prav zaprav nemčurški tajniki. Njih se vprašuje v vseh stvarih za svet, leti odločujejo povsod in tako tudi o občevalnem jeziku. Prvi in pravi znak slovenske občine je vendar slovenski uradni jezik in komično je, če sedijo v odboru zavedni Slovenci, a uradni jezik je nemški.

Vidi se tukaj, kakšnega značaja je po večini koroški Slovenec: pušča veljati, da ima vsa zunanost tuje lice; tuj pečat je vtisnjen na elementarne organe, tuj znak nosijo vse najnižje naprave. Torej že v kmetskih občinah in tudi takozvanih slovenskih (z malimi izjemami) se koroški Slovenci ne poslužujejo svojih pravic; vse je tuje, niti besedica se ne beleži v domačem jeziku. Vsi razglasi, vsi ukazi, vsa določila, tudi kažipot, napis, kratko malo: vse nosi tuj pečat na sebi; narodnega domačega ne vidiš niti črke. In če so v občinah take razmere, kako je potem na višjih instancah?! Okrajna glavarstva so seveda še bolj nemška, njih uradni jezik za Slovence je nemški. Nemški uradniki od prvega do zadnjega, vsi zagriženi, tvorijo močan nemški živelj in krepijo tuji element, ki vlada poslušne slovenske podanike.

Tako je na političnih oblastih.

Na sodnijah je enako. Na vseh sodnijah je slovenski jezik malodane že odpravljjen. Znani so boji za slovensčino na deželni sodniji v Celovcu, a tudi drugod ni nič boljše.

Slovenskih sodnikov ni nikjer na Koroškem, vse predstavljajo v nemške kraje. Drugi slov. sodni uradniki so bele vrane; občevalni jezik je povsod nemški. Vsaki pameten človek mora spoznati, kakšne razmere vladajo, če uradniško osobje ne umeje jezika strank, če stranke ne umejo uradnikov. Ali kakšen jezik govorijo takozvani kurzovci in kakšno spakedrano nemščino nekateri Slovenci, ki so se je naučili v svetovno znamenitih koroških šolah: če človek to vidi in sliši, še le dobiva pravi pojem o škandaloznih razmerah, ki morejo in smejo vladati samo v Avstriji.

Kakšne so šole, o tem se je tudi že nešteto pisalo po slovenskem časopisu. V čisto slovenskih krajih imamo že veliko število nemških šol, ki jih obiskujejo po večini slovenski otroci. Druga vrsta so utrakvistične šole. V teh je jezik v prvem letu slovenski, potem pa popolnoma nemški. Ali kakšno slovensčino govorijo učitelji, to je včasih naravnost groza. Navadno znajo učitelji samo dijalekt, ki ga mešajo s tehničnimi nemškimi izrazi, tako, da se v mnogih slučajih sploh ne ve, kakšna govorica je sploh. Kako se poučuje v teh takozvanih slovensko-nemških šolah, to hočem pokazati v par primerih. Spominjam se, kako smo se učili pravila iz nemške slovnice. Ko smo se naučili nemško čitati, smo se učili vsa pravila popolnoma mehanično na pamet.

Ker slovniških izrazov slovenskih sploh nisem poznal, sem mogel nemške še manje poznati. Znal sem vsa pravila tako na pamet, da sem jih pravil kakor bi oče naš molil, a razumel nisem prav nič. Če sem dobil vprašanje: „Was ist ein Satz“, sem mislil vedno na zajca, a kaj sem povedal učitelju o zajcu, nisem vedel prav nič. Če smo čitali nemško čitanko, smo morali pogosto povedati s svojimi besedami, kaj smo čitali. Seveda nisem vedel nikoli, kaj sem lomil. Nekoč, ko smo čitali o iznajdbi smodnika, me je učitelj vprašal, kaj je Bertold Schwarz natičil v moznar, sem odgovoril: „Er gab hinein etwas Schwefel, Salpeter und Bertold Schwarz“ — mislil sem namreč, da je to oglje, ker je črno. Takih primerov se dogaja nešteto na naših šolah in kažejo lepo pedagogiko, s katero se vzgaja slovenski narod na Koroškem. Števila slovenskih šol se sploh ne more omenjati. Kam nas dovedejo te naše šole, si lahko mislimo. O vplivih in vspehih koroške šole bomo še govorili.

Kakor na vladi, v sodnijah, šolah itd., gospoduje nemščina tudi pri vseh drugih uradnih n. pr. železnica h. Zadnji slučaj nam kaže najboljši kričeče, kako gospoduje na železnicih povsod nemščina. Z eno besedo pač lahko povemo, da slovenski jezik nima prav nobene veljave, je le zaničevana hlapčevska govorica. Povsod ga zametujejo vse oblasti, ga pačijo in kvarijo kolikor le morejo.

Edino zavetje slovenskemu jeziku je cerkev. Le v cerkvi se goji slovensčina, edini duhovniki so branitelji in zaščitniki slovensčine, oni sami se borijo zanj pri posvetnih oblastnih in tudi na višji cerkveni oblasti v deželi. Tudi višja cerkvena oblast je nemško-nacionalna in tudi tam se je duhovščini odločno potegovati za pravice slovensčine. To bi bila splošna a nepopolna slika o pravih slov. jezika na Koroškem vzlic vsemu § XIX člen drž. temel. zakonov.

Zmaga radikalnega kandidata na ožjih volitvah v praškem novomeškem okraju. Demonstracije.

Kakor znano, sta prišla na dopolnilnih volitvah v praškem novomeškem okraju v ožjo volitev državno-pravni-radikalni kandidat Sokol in Mladoček dr. Rašin. Že na prvi volitvi je bil boj za ta mandat hud in je celo prekorajl meje dostojnosti (grozilno pismo dr. Kramaržu!); vendar je dobil mladočekški kandidat dvakrat toliko glasov nego radikalni tako, da se je zdelo zmaga Mladočeka Rašina skoraj zagotovljena, izlasti pa, ker so socialni demokratje sklenili glasovati za mladočekškega kandidata, a staročekši so obljubili da se vzdržijo.

Na včerajšnji ožji volitvi je pa — kakor rečeno — zmagal radikalec Sokol z 2391 glasovi proti 2242, ki jih je dobil dr. Rašin in tako podlegel za 149 glasov. Ta izid so povzročili Staročekši, ki so vzlic svojemu sklepu glasovali za radikalnega kandidata. Pa tudi klerikalci so baje glasovali za tega poslednjega.

Med Mladočekši in radikalcji je prišlo tekom dneva do hudih pouličnih spopadov. Radikalci so napadli urednika mladočekškega glasila „Den“ Hevero in ga pretepli. Upriporili so demonstracijo in so med vsklikanjem: „Doli s Kramaržem! Živio češko drž. pravo!“ skušali napasti uredništvo „Narodnih listov“, kar pa je policija preprečila.

Zmaga radikalnega kandidata je gotovo konsternirala mladočekške kroge, ki so v zadnjem času pričeli brezobziren boj proti radikalizmu. Radikalna stranka je s pridobitvijo tega mandata ojačena, kar bo seveda neugodno vplivalo tudi na pogajanja za delovanje češkega deželnega zbora in se spor med Čehi in Nemci bržkone še bolj poojstri!

Dnevne vesti.

Na naslov vojne uprave. Quousque tandem, abutere patientia nostra?! Da, tako moramo zaklicati danes na naslov vojne uprave!! Koliko časa se bo grešilo na račun slovenske potrpežljivosti?! Kar se dogaja z našimi tujdi v vojaškem oddelku tržaškega magistrata od pasivni asistenci vojaške oblasti — to presega res že vse meje in se mora zdeti naravnost neverjetno, ako ne bi vedeli, da smo v Avstriji. O tem pričata zopet dva slučaja iz zadnjih dnij.

Dne 12. t. m. predpoludne je šel rezervist Anton Kastelic v rečeni oddelku v stvari vojaške takse. Slovenec je to, ki ne zna ne italijanski ne nemški, kar je razvidno tudi iz vojaške knjižice. Javil se je torej v svojem materinem jeziku. Ali poslušajo uradniki se vskipeli kakor da je sirota zagrešil kak zločin, ali vsaj najhujo predrznost ali nesramnost. Po vsej sili so hoteli, naj govori italijanski, ali pa vsaj — nemški!! In ker tega ni mogel, se je zgodilo nekaj nezasišanega: navzocemu redarju so dali nalog, da ga je se silo odvel iz pisarne. Zunaj se je mož ustavil in čakal, ker ni vedel, kaj naj bi storil. Čez nekoliko časa je prišel zopet oni redar ter je pozval rezervista, naj se povrne v pisarno, kjer mu je stopil nasproti načelnik oddelka z jednako — uljudnostjo kakor poprej uradniki. Kričal je na stranko kakor besen, da tu je italijanski urad, da tu se more govoriti le italijanski, ali kvečemu ne mški!! In ker naš človek ni mogel govoriti jezika, ki ga ne zna, ga je zopet redar z brahijalno silo potisnil iz pisarne!!

Drugi slučaj se je pripetil naslednjega dne med 10-30 in 11 uro z nekim E. Campa. Tudi tega so zmerjall surovo, ker ne zna italijanski in so mu — ne da bi bil kaj opravil — veleli: abtrenten!! in so zahtevali od njega, naj privede s seboj osebo, ki bi znala govoriti italijanski.

V obeh slučajih sta ta dva človeka zgubila po pol dneva brez vsake koristi, in po vrhu sta morala še prestajati najhujša žaljenja.

In vse to v uradu, ki je pooblaščenec vojaških oblastnih. Odi označenega postopanja, ki ima na sebi vse znake najbrutalnega narodnega šovinizma, pada logično tudi na vojno oblast, ki dopušča, da se takorekoč v njenem imenu gode take šikane na škodo ubozih ljudi in žaljenja njihovega narodnega čuta! Vojaški dostojanstveniki naglašajo vedno, da vojska mora biti odtegnena vsaki politiki in vsakemu narodnemu prepiru. Tu pa vidimo, kako se noče nikdo zganiti proti orgijam narodne nestrpnosti v uradu, ki izvršuje prenešene mu vojaške posle. Že radi tega, radi svojega dobrega imena, radi toli naglašane principa vzvišenosti vojske institucije nad vsako narodno gonjo, bi morale vojaške oblasti energično zahtevati od državne uprave, da napravi enkrat konec tem orgijam narodne hidrofbije od strani uradnikov na tržaškem magistratu. Kako naj stori to — to je njena stvar.

In vojaške oblasti bi morale siliti na to in zahtevati remedeuro tembolj, ker se pritek naših ljudij, ki ne znajo italijanski vedno bolj množi in se bodo vedno bolj množili slučajih takih konfliktov in neprilicnosti, da, prej ali slej pride do kake eksplozije, za katero vojaške oblasti gotovo ne bodo rade nosile odgovornosti in ki med našim ljudstvom gotovo ne zboljša razpoloženja za

nošenje vojaških bremen — bremen, v najtršem pomenu te besede.

Zato kličemo še enkrat vsem dotičnim faktorjem: quousque tandem, abutere patientia nostra?! Kajti potrpežnje najbolj potrpežljivega ljudstva ima kje svoj kraj in konec!

Taki so! Kakor znano, je bil te dni imenovan kanonikom stolnega kapitelja in župnikom pri sv. Juštu znani kapelan pri novem sv. Antonu Giusto Buttignoni. To ni nič posebnega. Posebno pa je, da je ta katoliški duhovnik svojo zahvalo na došlih mu čestitkah priobčil v notorično židovskoliberalnem „Piccolo“, kjer razglša tudi neke darove, ki jih poklanja tem veselim povodom raznim italijanskim zavodom, in kjer vrhu vsega dela še globok poklon pred „Piccolom“, češ, da je to najrazširjeniji list v deželi.

Ali ne ve novi kanonik in župnik, da ne je s to konstatacijo — bila že resnična ali ne — napisal slabo spričevalo o delovanju tistih krogov, ki jim je v prvi vrsti dolžnost skrbeti za to, da listi a la „Piccolo“ ne bi bili najbolj razširjeni?!?

Sicer se pa g. Buttignoni-juprav nič ne čudimo, saj taki, kakoršnega se je pokazal on, so blizu vsi novodobni italijanski duhovniki: najprej Italijani in potem — svečeniki! In ker so taki, ostanejo vse misli na delovanje Slovencev z njimi v skupni stranki — prazne sanje. Gospod kapelan U k m a r naj le izvoli vzeti v roko včerajšnji „Piccolo“. Tam najde na tretji strani v šesti koloni ta „Pubblico ringraziamento“, ki vsebuje izbornolekcijo tudi za gospoda — U k m a r ja!

Akademični ples. Jutri torej priredijo tržaški slovenski visokošolci svoj II. akademični ples, ki utegne, sodeč po zanimanju, ki vlada zanj, krasno vspeti v vsakem oziru. Odveč bi bilo še enkrat pozivati naše občinstvo, naj se udeleži te zabave, saj je namen iste tako plemenit, da se mora vsakdo od povabljenih gostov udeležiti tega dobrodelnega plesa-in tako pripomoči podpornemu skladu akad. fer. društva „Balkan“ do boljšega materijalnega stanja. Na ta večer gotovo pohiti večina našega slovenskega razumnštva, kar tudi pripomore k medsebojnemu spoznavanju v Trstu bivajočih slovenskih narodnosti.

Skratka, naša akademična mladina hoče vse storiti, da se bo vsak udeleženec, kakor lani, tako tudi letos z zadovoljstvom spominjal tega plesa.

Proces Friedjung-Reichspost in hrvatsko-srbska koalicija. Pod tem glavnim in pod podnaslovom: Otvoreno pismo Frana Supila svojim izbornicima, je izšla brošura, v kateri opisuje posl. Fran Supilo celi historijat goriomenjenega procesa.

Med drugim omenja Supilo v brošuri pismo, v katerem mu naznanja g. Julij Osterič, knjigovodja „Hrvatske štedionice“ v Kotoru, da je g. Anton Meneghella, velik podjetnik v Dalmaciji v njegovi in prisotnosti več drugih prič, izjavil, da je bil Chlumetzky podkupljen s 30.000 kronami, da je konsorciju, kateremu je bil Meneghella načelnik, izposloval gradnjo železnice Zelenika—Gruž!

Brošura se dobi tudi v knjigarni Gorenjec in stane 60 stot.

Važna določba glede živinskih potnih listov. Po izvršitvenih predpisih k novemu zakonu proti živalskim kužnim boleznim se mora sedaj izstaviti pri goveji živini, pri konjih, oslih, in mezigih za vsako glavo posebej živinski potni list. Le žrebeta in teleta se smejo tudi nadalje prepisati na živinski potni list, ki se je izdal za kobilu ozir. kravo. Pri ovcah, kozah in prašičih pa so še nadalje dovoljeni skupni potni listi za živali enega gospodarja.

Nov dnevnik v Zagrebu. — Te dni prične izhajati v Zagrebu nov dnevnik pod naslovom „Male Novine“. — Uredništvo je prevzel Ante Škalabrin, bivši urednik „Novosti“. Številka novega lista bo veljala 4 stot.

Spomini na demonstracije za slov. šole. Ona dva Italijana, ki sta o priliki demonstracij za slovenske šole streljala na Corsu na Slovence, bosta stala danes pred deželno sodnijo. O razpravi prinesemo obširneje poročilo v kolikor nam bode dopuščal prostor.

„Moč uniforme“. — to burko našega Jake Stoke uprizori v Ljutomeru na Štajerskem murski „Sokol“ dne 23. t. m. Tozadnevna vest v „Narodnem dnevniku“ pripominja, da ta burka „prekaša po svoji zabavni vsebini vsa slična dela.“

V odgovor na Roseggerjev sklad in pregajanje Cekoy na Dunaju in Doljni Avstriji so sklenili Čehi zbrati 1 milijon kron za češko šolsko družbo „Solska Matica“. Danes imajo Čehi nabranih že okoli 900.000 kron. Ta požrtvovalnost pa je še bolj značilna, če se pomisli, da Čehi istodobno podpisujejo štiri milijonski dar „Pošumavski jednotni“. Oni imajo namreč več takih šolskih obrambnih družeb, kakor imamo pri nas le eno in sicer: „Ciril in Metodovo družbo“. Tudi naša šolska družba zbira obrambni sklad in sicer skromen: komaj 200.000 (1000×200), a nabralo se je še le polovico (100.000 K). To ni častno za naše premožne sloje. Za češko „Matico“ je samo praška ženska podružnica dala poleg letnega prispevka 28.000 K še posebno 35.000 K. Praške Čehinje so torej darovale

skupaj 73.000 K. Cast taki požrtvovalnosti in blagor narodu, ki ima tako zavedne žene!

Čehi naberejo torej za svoj obrambni sklad 5 milijonov, a mi Slovenci ne moremo niti 200.000 — kaj šele 1 milijon!

Slovenski narod pritiskajo sovražniki vedno hušje in hušje od vseh strani. Naša prekornista družba sv. Cirila in Metoda mora vedno več in več izdajati, da more uspešno braniti slovensko mejo. Dohodki njeni pa ne naraščajo tako kakor je potreba, zato je imela letos skoro vsaki mesec primanjkljaj.

Slovenci! Kam privede to?! Stopimo na noge in žrtvujemo več!! Šola pri sv. Jakobu v Trstu je premajhna; zidala se bo nova. Zopet bo imela družba velike stroške. Kaj naj napravimo? Dne 5. februarja priredi „šentjakobška mladina“ veliko maškarado na korist zgradbe te nove slovenske šole v Trstu. Dolžnost vsakega je, da pride tja in da prispeva s tem za novo šolo, za novo slovensko trdnjavo.

Slovenci izven Trsta po širni Sloveniji pa zbirajte in pošiljajte prispevke v prid naši družbi, oziroma v povspesevanje slovenskega šolstva v Trstu!

Vsi v nedeljo na protestni shod N. D. O. v „Narodni dom“! Na svojem nedeljskem protestnem shodu hoče N. D. O. dati izraza splošni nevolji, ki vlada v vrstah našega delavstva in posebno okoličanov, radi pomanjkanja dela in tedaj zaslužka. Da so tržne razmere tako neugodne, temu ni kriv edino splošni, svetovni položaj tržišča, ampak na tem so krivi tudi oni čimtelji in državni predstavitelji, ki so poklicani skrbeti za blagor državljanov-davkoplačevalcev in ki dovoljujejo, da celo v državnih podjetjih delajo tujerodci konkurencijo domačim delavcem. Protest mora biti odločen in impozanten. Niče naj ne ostane doma, delavci iz mesta in okolice! Kdor noče da sedanje stanje traja še naprej, ta naj pride v nedeljo na veliki protestni shod N. D. O. v tržaški „Narodni dom“.

Tržaška mala kronika.

Detomor. — 21-letna Frančiška Špilar stanuje z roditelji in dvema mlajšima bratoma že celih 18 let v hiši Katarine Jerič v Škorklji št. 442 (takozvana frakcija pri Kljunu.) Oče, 58-letni Anton Špilar, je v službi pri Lloyd, a mati 46-letna Josipina, je že dve leti bolna.

Imenovana Frančiška Špilar je že od nekdaj napravljala se svojim vedenjem utis kakor da ni popolnoma pri zdravi pameti. Kajti, ko je bil pred letom dni zbolel oče in se je radi boleznih nahajal v bolnišnici, dočim je mati ležala bolna doma, je hči Frančiška zapustila dom in se... vlačila po mestu.

Včeraj predpoludne je prišlo v tej družini do katastrofe.

Ko je šla včeraj v jutro mati Josipina Špilar na stranišče, je tam našla sledove krvi. Zunanost in sploh vedenje njene hčere se jej je sicer že dlje časa zdelo sumljivo. Ko se je predvčeršnjim popoldne Frančiška pritoževala materi radi nekih posebnih bolečin, ji je mati rekla, z ozirom na njeno sumljivo zunanost:

„Ti, le glej, da ni kaj drugega!“

A hči jej je odgovorila:

„Kaj hočete, da naj bo?“

In ko je mati — kakor že rečeno — včeraj v jutro našla na stranišču sledove krvi in je videla hčer vso zmučeno, je takoj pozvala druge ženske, mej njimi gospo Katarino Jerič.

Ta poslednja je pa takoj poslala svojo hčerko Josipino, naj gre po tam blizu stanujočo babico Josipino Leskovič.

In ta poslednja je takoj spoznala, da je nesrečnica porodila pred nekoliko urami. Vprašala jo je na to takoj, kam da je dejala otroka.

A Frančiška Špilar ji je priznala, da se ji je v resnici pripetilo nekaj nenavadnega, ko je bila šla ob 3. uri po polnoči na stranišče; da pa ne ve, kaj da je bilo in da je dotično stvar vrgla v škafo, ki se nahaja v kleti.

Ko so šli na to gledat v klet, so resnično našli v nekem, do polovice z vodo napolnjenim škafo novorojeno dete ženskega spola, ki pa je bilo mrtvo.

Babica je dala nemudoma pozvati zdravnika ostetrika; prišel je dr. Jurcev, sekundarij v mestni bolnišnici, ki je stvar preiskal in obvestil oblast o dogodku. Dr. Jurcev je došel na lice mesta ob 9. uri predpoludne, vendar je policija izvedela o dogodku še le ob 2. uri in pol popoldne. In sicer je prišlo do tega na sledeči način:

Tam v bližini, kje stanuje družina Špilar, stanuje tudi redar Filipčič. Ko je ta včeraj okoli 1. ure popoldne prišel domov, mu je žena povedala o dogodku in obenem mu je tudi povedala, da še ni bilo policije poleg. Na to je Filipčič hitel takoj na policijski komisariat v ulici Luigi Ricci in tam naznanil stvar. Na komisarijatu niso vedeli še ničesar: še le vsled Filipčičeve prijave so obvestili komisarja dr. Mlekuša, ki je takoj poslal na lice mesta redarstvenega nadzornika Golja z enim redarjem in se tudi sam podal tja, da je vzel stvar na zapisnik.

Prej je pa še obvestil sodišče, vsled česar je popoldne okoli 4. ure prišel k nesrečnici preiskovalni sodnik dr. Luccardi

in — pozneje — sodni avskultant dr. Hilarij Hrovat.

Potem ko je vzel na zapisnik izjavo Franciške Špilar in nekaterih prič, je sodnik odredil da se — kar je bilo takoj tudi izvršeno — prenese mater, Franciško Špilar v bolnišnico, kjer ima ostati pod nadzorstvom redarja, a mrtvo truplo deteta so prenesli v mrtvašnico pri sv. Justu.

Nag žlovek na Velikem trgu in v kavarni Specchi. Predvčeršnjem zvečer ob 9.30 uri je nek Emil Degrassi, star 35 let, kurjač iz Izole, kakor bomba priletel v lekarno Serravallo, si slekel jopič, ga vrgel na mizo in zavpil: „Hranite mi ga, grem se vtopiti! — in zgini!“. Podal se je na to na Veliki trg, stopil na vodnjak, se slekel do spodnjih hlač in v taki toaleti je nagovoril množico.

Poklicali so Trevesa in, ko je ta prišel, si je Degrassi še — slekel spodnje hlače, skočil z vodnjaka, tekkel čez trg in v svoji Adamovi obleki se prikazal v kavarni Specchi, kjer se je nahajalo mnogo gospodov in gospa. Zmešnjavo, ki je nastala, si vsak lahko predstavlja! Treves je bil takoj za njim v kavarni, polastil se ga je in ga odvedel v opazovalnico, kamor je bil revček že večkrat sprejet.

Vojaški begun. — Artur Dalsenno iz Trsta, star 22 let, jako slabo zapisan pri policiji, služi sedaj pri vojaki, in sicer pri topničarskem polku v Celovcu. Pred časom je dezertiral in prišel v Trst. Redarji so ga našli skritega v neki hiši, ali Dalsenno, nevaren nasilnež, je pahnil enega redarja dol po stopnicah in je ušel. Par dni kasneje je bil zopet aretiran in odvedli so ga v zapor vojašnice. A tudi tukaj se je Dalsennu z neverjetno predrznostjo posrečilo uiti. Policija je potem izvedela, da je Dalsenno bival pri svojih stariših v ul. Donota št. 36. Podali so se tja policijski nadzornik in več redarjev.

Toda Dalsenno je tudi takrat ušel. Prilezal je skozi dimnik na streho in jo od tam po drugih strehah odkuril.

Aretirana pa je bila neka Franciška Finčić, stara 28 let, iz Galežana, ki mu je boje pomagala pri begu.

Koledar in vreme. — Danes: Neža dev. muč. — Jutri: Vincenc muč.

Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 13° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Hladni vetrovi. Temperatura malo spremenjena.

Naše gledališče.

Tekoči mesec je bil za naše gledališče jako plodovit in bogat na častnih uspehih. Začel je mesec z vprizoritvijo narodnih iger „Legionarji“ in „Rokovnjači“, sledila je potem izborna podana ljudska igra „Lolin oče“, na to smo imeli velik umetniški večer z Borštnikovim gostovanjem v Strindbergovi drami „Oče“, par dni pozneje je sledilo uspelo gostovanje v Gorici z Ibsenovo dramo „Nora“, igrala se je potem izborna veseliga „Katakombe“ in slednjič imeli smo minolo nedeljo gledališki dogodek z vprizoritvijo treh novink domačega pisatelja.

Minuli sta še le dve tretini tega meseca in imamo pred seboj delo, ki bi delalo čast tudi vsakemu večjemu gledališču. Sedaj pa se pripravljaja za nedeljo, uvažuje predpustni čas krasna in živahna burka

„NASTAVLJENA PAST“.

Tako bo repertoar tega meseca dopolnjen tudi gledé tega žanra.

V nedeljo, dne 30. t. m. pa bo naše gledališče zopet gostovalo v Gorici z ljudsko igro „Lolin oče.“

Društvene vesti.

Mamzelle Nitouche. (Santarelina). To krasno opereto v 4 dejanjih uprizori St. Jakobška „Citalnica“ v gledal. dvorani „Nar. doma“ v Trstu v nedeljo 30. t. m. Iz posebne prijaznosti sodeluje bivša igralka slov. gledališča g-ca Janova v glavni vlogi Denize (Nitouche).

Pevsko druš. „Ilirija“ pri sv. Jakobu ima v nedeljo dne 23. januarja svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom, v društvenih prostorih ulica Montecchi št. 15 prtiličje. Začetek ob 4. uri popoldne, Vabljeni so vsi društveniki, kakor tudi gg. podporni in vstanovni udje, da se gotovo vdeležijo občnega zbora.

DAROVI.

— Izkaz darov za „Božičnico“ dr. sv. Cirila in Met. na Greti nabrano po gospici Mariji Černigoj K 171.54. Darovali so sledeči gg.: Klarič Ivan, Ivanka Peitler, Franciška Naberger, Paula Geržina, Zega, Maša Grom, Josipina Žerjal, Stekar Andrej, Munič Josip, Taučer, Anžič, Cibej, L. Sedevčič, J. Posega, Skofič, Fonda, N. N., Leban, Ledinek, Stanič Ivan, Gombač, Grbec, Tomšič, N. N., Trost, Grbec Jerena, Marija Mikota, Vidmar, Frluga, Bufon, Ferluga, Maček, Rauh, Prinz, A. Svetličič, Gnušer po 1 K. Stanič, Jerič po 1 K 40 stot., Kuker, Marel, Ferluga po 1 K 20 stot., Samec, Lang po 80 stot., Logar, Kljun, Lenassi, Kerbo po 60 stot., Piščanc 50 stot., Frluga 44 stot. Bogatec, Lucija Majcen, N. N., Bajmer, Požar po 40 stot., Gornik, Venuti, N. N. po 30 stot., Lozej Angela, Žerjal, Badin, Škrbec, Kastelic, Udovžh, Frank, Todah, Ciperle, N. N., Spa-

capan, Vidmar, Pero, Ižanc, Margua, Kordan, Krt po 20 stot., Buričani, Pajer, Meršnik, Stok, Lekše, Zobec, Grjan, Abram, N. N. po 10 stot.

Nadaljni darovi se bodo objavili. — Za moško podr. sv. C. in M. se je nabralo pri plesu gospodarskega društva na Proseku 15. t. m. 13 K 28 stot. — Denar hrani uprava.

— Gosp. Punc Rudolf je daroval za družbo sv. C. in M. 1 K, katera je vložena v trž. p. in hr. na hr. vlogo 6107.

Za srečolov na Ciril - Metodovem plesu je daroval gosp. Ivan Kušar: Usnjato torbico za ženske. Črn žametast pas za ženske. Škatljo z dišečim milom in dišali. Usnjato novčarko s pripravo za ročno delo. Usnjato novčarko za moškega. Posrebrneno pripravo za cigarete. Pripravo za kadenje. Ogledalo. Glavnike iz želvine kosti. Pihalko. 1 ducet žepnih rut.

Za veliki Ciril-Metov ples združene slovske mladine, doposlali so:

G. Marija in Ciril-Katinara, ker se nista mogla udeležiti plesa 4 K. Potom „Jadranske banke“. G. Ivan Gruden, trgovec Nabrežina 2 K. Karol Nachtigall, Trst 4 K. Andrej Jug, trgovec v Trstu 6 K. Peter Berberovich, Trst 10 K. Ivan Wiegcl, Trst 2 K. Vekoslav Kodrič, Sv. M. Mag. Sp. 4 K. Andrej Godina, učitelj Škedenj 4 K. Dr. Vladimir Pertot, Dunaj 5 K. Dr. Antonin Valentinovič-Plomski, Dunaj 10 K. Klarič Anton, Juričiči-Buzet 2 K. Josip Rožanc, trgovec v Trstu 4 K. Harmilkar Vodopivec, učenec Trst 4 K. I. Sutej, veletržec Zagreb 10 K. Davorin Furlan, Prosek 2 K. Ivan Caharija, župan Nabrežina 10 K. Dr. J. Smoldlaka, Splet 5 K. Ivan Cergol, trg. Barkovlje 4 K. Dr. Radoslav Kvekvic, Trst 10 K. Anton Vinšek, rač. rev. Trst 5 K. Ivan Štolfa, trg. Sežana 4 K. Sl. „Trgovska-obrtna zadruga“ v Trstu 10 K. „Zvon“ pevsko društvo na Opčinah 10 K. Zupanstvo v Sežani 10 K. Josip Verčon, trg. Trst 2 K.

Rodoljubnim darovateljem iskrena hvala. — Nadaljne prispevke naj se izvoli pošiljati na ugledno „Jadransko Banko“ ali gosp. Vladku Ternovcu, ulica Fontana 4. I.

Nar. del. organizacija.

priredi

dva javna shoda

- a) v Škedenju, v soboto, dne 22. januarja ob 8. uri zvečer v dvorani „Gospodarskega društva“.
- b) v Sv. Križu, v nedeljo, dne 23. januarja ob 4. uri popoldne v dvorani „Konsumnega društva.“

Delavci iz Lloydovega arzenala!

V soboto, dne 22. januarja bo

javen shod

delavcev iz arzenala pri Sv. Jakobu v prostorih „Konsumnega društva „Jadran“ (ulica dell'Industria).

Skupina združenih delavcev zaposlenih pri Sv. Marku in „Strudolfu“.

Podpisani uljudno vabim vse tovarišedobornike in njih namestnike na jako važno

DVORANA ZA SODBENE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 prtiličje.

Dražba, kj se bo vršila v soboto 22. t. m. od 9—12 ure predp. in 3—6 pop.

Popolne postelje, omare, zrcala, chiffoniers, umivalniki z mramorjem in zrcalom, jedilna miza, ure, nočne ormarice, etagère, decimalka, voziček na štiri kolesa, voziček na dve kolesi, slike, omarica s steklom, igrače, ognjišče za premikati.

ZDRAVNIK

Dr. M. Karaman

specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)

Ordinuje na svojem stanovanju TRST, CORSO 14.

od 11 1/2 do 1.1/2 in od 4.1/2 do 5.1/2 pop.

TELEFON 115/IV.

Trgovin. čevljev
Antonio Bassi. Trst, ul. del Rivo 42

!!! VELIK IZBOR ČEVLJEV LASTNEGA IZDELKA PO ZNIŽANIH CENAH, DA SE OLAJŠA SL. OBČINSTVU NAKUP. !!!

Veliki kinematograf BELVEDERE

TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

Od petka dne 21. januarja, do ponedeljka dne 24. januarja 1910.

1) Slavnostno kovanje Alberta I. belgijskega kralja dne 25. dec. 1909 (po resnici). 2) Silka (fotogr.), (sentimentalna drama). 3) Mali izdajalec, (ganljiva drama). NOVOST. 4) Kdor hoče videti duhove, naj pride v Kinematograf Belvedere. (celo smešno).

Prvi sedeži 40 st., II. 20 stot. Otroci in vojaki 10 stot

Pohišstvo solidno in elegantno po zmernih cenah Rafaele Italia

TRAT - Via Malanton

Mnenje g. prof. Dra. Giuseppe Lapponi

komendatorja, teles. zdrav. Nj. Sv. papeža, častnega direktorja sanitetne in higijenske službe v apostolski palači, primarija v bolnišnici San Giovanni Calebita v Rimu.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Vaše ŽELEZNATO KINA - VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo) ima razun svoje tonične lastnosti prednost, da je zelo natančno pripravljeno. Ker je tudi zelo okusno in prebavljivo, zasluži, da se ga priporoča šibkim, na slabi prebavi trpečim bolnikom, rekonvalescentom, bolnim na živcih in izlasti nevrastenikom.

RIM, dne 14. junija 1903.

Prof. G. LAPPONI.

zalogo pohištva Angelo Palma

TRST, ulica Giosuè Curducci 20, kjer najdete solid. blago po najnižjih cenah.

Pri nakupovanju jedilnih, spalnih in prejemnih sob, posebne olajšave. novoporočencem !!!

PANIFICIO

renomirana tvornica za pečenje izvrstnega čajnega in dezertnega kruha.

Cement - Portland

„SALONA“

Družbe „SPALATO“ Anonimno deln. društvo cementa Portland SALONA.

Letni proizvod: 10.000 vagon.

IZKLJUČNI ZASTOPNIK

Leopold Feiner, Trst

:: Pisarna :: Zaloga Cementa ul. Carradori 16 Riva Grumua 2 Telefon 605. Telefon 23-30

NOVO POGREBNO PODJETJE H. Stibiel in drug se je preselilo na Corso 49 (Piazza Goldoni)

z bogate opremo za vsakovrstni pogreb. in prodajalnicu mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetlic perle, porcelana. — Velika zaloga

voščenih sveč

Pređaja na debelo in drobno.

Priporočamo našim gospodinjam pravi :FRANCKOV: kavni pridatek iz zagrebske tovarne.

G. Kupa, N. V. 188, 8. 9. 1. V.

posvetovanje za s o b o t o točno ob 8. uri zvečer v prostore N. D. O. pri Sv. Jakobu (Campo S. Giacomo 5 l.) Prosim, naj nihče ne manjka.

Predsednik: R. Pregarc.

Književnost in umetnost

Sienkiewicz. Quo vadis? Roman iz Neronove dobe. Druga popravljena izdaja. Tiskala in založila „Goriška tiskarna“ A. Gabršček. Cena v celo platno vezani knjigi 5-50, s poštnino 30 vin. več. Sienkiewicz, slavni poljski pisatelj, je že dobro znan Slovincem. Njegovi krasni romani iz poljske minulosti so že vsi prevedeni na slovenski jezik. S svojimi zgodovinskimi romani je dosegel rekord, pa tudi s svojimi drugimi deli se je proslavil in med te spada v prvi vrsti njegov znameniti „Quo vadis?“

Delovanje prvih rimskih imperatorjev na eni in skromni pričetek nove vere z dosegaj še neznanim geslom: „Ljubi svojega bližnjega“ in s svojimi idejami bratstva in enakosti na drugi strani, to je dalo že marsikateremu romanopiscu hvaležno snov, toda lahko se trdi, da ni nihče dosegel Sienkiewicza. Značajni so krasno narisani: Ligija, Vinicij, Petronij, Ursus, Neron itd.

V romanu je vse polno krasnih mest in skoraj v vsakem odstavku so dobivali slikarji dovolj gradiva za svoje podobe. Posebno ona borba med orjaškim Ligom in bivolom. Sicer naj pa vsak sam prečita to krasno delo in uverjen je lahko, da se ne bo kesal. Roman toplo priporočamo.

Vesti iz Goriške.

x V bolnišnico je moral Miha Fajt, doma iz Renč, ker ga je sunilo v trebuh oje nekega voza.

x Kavo zastoj je hotel piti neki B. iz Gorice. Ukradel je vrečo kave na železniški postaji, a ko jo je ravno zadel na ramo, ga je zasačilo oko pravice in namesto da bi pil dobro kavo, je moral iti na „mineštro“ v zapore v ulici Dogana.

x Ob cesti v Rožno dolino je sklenil goriški magistrat napraviti posebno pot za šetalce. Ta pot bi pričela pri „rdeči hiši“ in bi tekla do mitnice, Pot bo 4 m široka. Lastniki dotičnih zemljišč so po večini že pripravljeni brezplačno odstopiti v to potrebi svet. To je tudi popolnoma prav, ker stem pridobe dotična zemljišča na vrednosti in bo iz njih možno napraviti prav lepe stavbene parcele. Meščanom pa bo prav dobro došla nova pot za izprehode v lepo Rožno dolino.

Vesti iz Kranjske.

Silen vihar so imeli v ribn. dolini v noči od 18. na 19. t. m., ki je napravil izlasti mnoge škode pri strehah. Vihar je prišel od juga.

Kranjski deželni zbor bo imel sejo prihodnji torek ob 10. uri dopoludne.

O postonjski jami je 15. t. m. predaval na Dunaju g. Andrej Perko. Predavanje je pojasnjeval s skioptičnimi slikami. Izlasti so mnogoštevilno občinstvo zanimali pred kratkim odkriti deli jame. Predavanju je sledilo burno odobravanje.

Gospodarstvo.

Pokojninski zavod češkoslovenskega denarstva v Pragi. Dne 16. t. m. se je vršil v dvorani trgovskega društva „Merkur“ v Pragi izredni občni zbor imenovanega zavoda ob prisotnosti 267 članov, ki so zastopali 1109 glasov. Po otvoritvi občnega zbora in pozdravu prisotnih je imenoval g. predsednik J. U. Dr. G. Pöschl, prezident Ustredni banke čeških spojitelen, za verifikatorje protokolov veleindustrijalca gosp. Knotka, župana mesta Jičina, ravnatelja kolinske hranilnice g. Potučka in tovarnarja g. Voleského iz Prage VII., ter naprosil g. Jos. Doležala in g. Jar. Zumana, da prevzameta mesto zapisnikarjev.

Dvignivši se s stolov so zborovalci izkazali svoje sožalje na smrti člana upravnega sveta g. ravnatelja Jana Čerhy, kar je bilo protokolovano. Gosp. predsednik je naznanil dalje, da je g. ravnatelj Stan. Čihák izstopil iz upravnega sveta in da so bili vsled tega kooptovani v istega g. ing. dr. V. Fischer, veleindustrijalec v Letkách in g. J. U. dr. G. Gregorin, odvetnik, deželni poslanec in podpredsednik Jadranske banke v Trstu.

Na to je podal g. ravnatelj Dostál obširno poročilo o motivih, ki so dali upravnemu svetu povod k tako obširnimi spremembam pravil, ki cilijo k moderni reorganizaciji pogojev v oddelku B. Predlog upravnega sveta v tem oziru je bil z zahvalo živahno aklamovan, enoglasno odobren in upravni svet obenem pooblaščen, da napravi potrebne korake, da se doseže tozadevno odobrenje od strani vlade.

Debate, ki se je nato razvila, so se udeležili gg. ces. svet Zveřina, prezident Votruba, ravnatelj Péro, Wiesner, Černovský, ravnatelj Dostál in g. tovarnar Voleský, ki je poleg tega z ozirom na častno število članov iz trgovskih in industrijalnih krogov priporočal spremembo naslova zavoda. Ta želja je bila od strani občnega zbora priporočena upravnemu svetu s tem, da se obrne v bližnjem času glede spremembe naslova na vlado. Udeležencem občnega zbora so bili vročeni računski zaključki za 1909, iz katerih je razviden jako zadovoljiv razvoj

zavoda. Glasom zaključkov k 31. 12. 1909, znaša čisto imetje zavoda K 624.955.94, ter je že po točasnih matematičnih cenitvi pričakovati po dovršeni tehnični bilanci zadovoljiv letni pribitek. Ob 11.30 dop. je zaključil g. prezident dr. Pöschl izredni občni zbor, zahvalivši se za mnogoštevilno udeležbo članstva, ter prisotnim zastopnikom prvih dnevstih in strokovnih listov.

Razne vesti

Morski akvarij dobi Zagreb. Nameščen bo v posebnem traktu v botaničnem vrtu in bo stal 5400 K. Nadzorstvo je izročeno prof. dr. Caru,

Požar v tovarni oblek. Iz Filadelfije poročajo, da je v sredo izbruhnil požar v neki tamošnji tovarni oblek. Mnogo delavk je skočilo skozi okna; tri dekleta so se ubila, 12 so jih odnesli v bolnišnico. Mnogo delavk je zgorelo.

Proslava bitke Grunewaldske. — Iz Lvova poročajo: Mestni občinski svet je dovolil za proslavo grunewaldske bitke 200.000 K. Razstava, ki bi se imela ob tej priliki prirediti, se ne bo vršila.

Mohamedansko novo leto. Predminoli četrtke 13. t. m. je pričelo mohamedansko novo leto 1327.

MALI OGLASI
je računajo po 4 stot. besede; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Ženski kostum za masko se prod. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 95

V Barkovljah se išče za takoj celoletno stanovanje, obstoječe iz 2 sob, kuhinje in vrta. Reflektuje se le na snažna stanovanja. Poludbe pod „520“ na Inzeratni oddelek Edinosti. 87

Ivan Lisjak iz Svirega, občina Šmarje, toči belo vipavsko vino v ulici Coroneo 29, po 32 novičev, za družine na dom po 28. Priporočam se za obilen obisk. 89

Odlikovani fotografski atelje A. JERKIČ, Trst, ul. Poste 10, Gorica, Gosposka ulica 7. 2129

Pozor! M. LEVI Pozor! Trst - ul. Ombrello 6, III. nad. - Trst Kupuje rabljeno pohištvo, ponošene obleke in šivalne stroje. Pisati dopisnico. Pride sam na dom.

Vinorejci! Trte cepiljenke I. vrste, raznih zlatih vrst, na raznih podlogah, strogo sortiranih, po nizkih cenah, enako tudi bilje se dobijo edino pri tvrdki Fortič in dr. v Komun. 2180

Gostilna z dekretom in z vso gostilniško opremo se prod. — Kje? pove Kolaršič, Kavarna Corso od 9.—11. in 3.—6. pop. 89

Fran Fon kovaški mojster v Kobaridu sprejme takoj pomočnika. Dogovor radi plačila in ponudbe pisмено na gornji naslov. 100

Oseba 38 let stara, večča slovenskega, nemškega in prilično laškega jezika, išče službo kot natakar, raznašalec, sluga pri kakem društvu ali banki, v trgovini kot iztirjevalec, ali sploh katerikoli službo. Ponuja najlepša spričevala in ima smerne zahteve. Več pove Inzer. odd. Edinosti pod št. 900. 900

Išče se dekle za gostilno. — Via scuole nuove 22, „Trattoria alla città di New-York“. 106

Odlikovana delavnica in zaloga sedlovja in potnih predmetov
FRIDERIK HERTAUS, TRST, ulica Stadion št. 10.

Prvo primorsko podjetje za prevažanje pohištva in spedicij. podjetje Rudolf Exner, Trst
VIA DELLA STAZIONE št. 17
Filijale: v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU
Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.
Polniljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse svetovne proge.
Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v skrajni nastaj za to pripravljena suha skladišča.
EDINI TRŽAŠKI ZAVOD ZA ČISCENJE IN SHBANJEVANJE PREPROG „VACUM CLEANER“.

Velika zaloga praznih butelj
TRST, Via delle Ombrello 5. - Telefon št. 71, Romano II.
GUIDO e UGO COEN
100.000 butelj od šampanjca za refošk. Prodajajo in kupujejo se butelje vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. — Velika zaloga butelj od pol litra in 1 in pol litra. Damjane iz stakla opletane.
Prevažamo se dopušljatve na deželo. Kupuje razbito steklo vsake vrste.

Gospodična ki govori slovenski, italijanski in nekoliko nemški, želi stopiti v službo kot prodajalka ali blagajničarka. Prijazne ponudbe pod „USTANAK“ na „Ins. odd. Edinosti“.

RIHARD NOVAK & C.
Pekarna in slaščičarna s prodajo moke
TRST — ULICA FARNETO ŠT. 13
Speeljaliteta: Bliskotini
Ob priliki prazu. „Vseh Svetih“ — FAVE — 12 mandeljnov po K 2-40
333 kilogram. 000

Hočete se prepričati?
obiščite velika skladišča
Marije ud. Salarini
Ponte della Fabra 2 | ul. Poste Nuove
(vokal Torrence) Alla città di Londra
Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke kostumi za otroke. Površniki, močne jope, kožuh in rarnih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski lodei. Nepremočljivi plašči (pristni angleški) Speeljaliteta: blago tu- in inozemskih tovar. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

V krojačnici Amalija Podgornik Trst, ulica Farneto št. 40
odlikovani z diplomom na razstavi malih obrti, izvršujejo se obleke za gospe in sicer po zadnjih uzorcih in pariškem kroju. Paletots, Blouses in plesne obleke. Cene zmerne. Sprejmejo se gospice v poduk proti mali odškodnini.

SAMO MINOS PRALNI PRAŠEK
KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILIONI
je čist, o katerem pravi znani in odlični kemik milne industrije, g. dr. K. DEITE — Berlin, da ima veliko pralno moč večjo nego milo ali milo in soda ne da bi se lotili perila.
Minlos^{ov} pralni prašek
je torej najboljši, ker se more rabiti za pranje perila, varuje perilo kar se najbolj da misliti, je POCENI in daje
blišččo beloto in je popolnoma brez duha.
Zavitek 1/2 kg stane samo 30 vin.
Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonialnim blagom in milom.
Na debelo L. Minlos
Dunaj, I. Mölkerbastei 3.

Nova prodajalnica kuhinjskih potrebščin
košev, stolic, stekla, lesenih predmetov, svetilk, žlic, vilic, kozarcev in butelj za krčmarje. **Jos. Adamich, Trst**
ulica Giulia vogal ulice Kandler št. 10.

Kdor hoče dober zajutrek naj se oglasi pri Antonu Ivančič-u, Trst
ulica della Stazione št. 13
kjer dobi gnjat, salami, sir in razne s'anine kakor tudi razn vrstna vina in vedno sveže **Dreherjevo pivo.**

Adolf Kostoris
skladišče oblek za moške in dečke
Trst, via S. Giovanni 16, I. n.
(zraven Restavracije Cooperativa ex Hecker).
prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.
Najdogovornejše cene.
POZOR! Skladišče ni v pritličju ampak v prvem nadstropju

Išče se krojača za posamezne kose
proti dobri plači. — Trst, Via Canal Piccolo št. 2. **F. Jüttner.**

Posestniki pisalnih strojev.
Kdor se hoče izogniti nadležnim in dragim popravam ter želi ohraniti pisalni stroj v popolnem redu in brezhibnem stanu naj ne zamudi naročiti se za mesečno čiščenje in vzdrževanje pisalnih strojev, s čimer se zajamči stroj za neomejen čas in trajno delovanje. CENA K I — na mesec za stroj **Alfred Kubiček, Trst**
Corso št. 23, prvo nadstropje.
(Popravljalnica pisalnih strojev s zalogo pečatov barv, trakov itd. itd.)

Trgovs. potovalec
manufaktorne stroke, samo prva moč, dobro upeljan v Dalmaciji, Hrvatski-Slavoniji in Bosni-Hercegovini zmožen slovenskega ali hrvatskega in italijanskega jezika se sprejme takoj v tovarni pletenin in tkanin **Dragotina Hribarja v Ljubljani.**
Služba stalna s primerno plačo in potnimi stroški. Ponudbe z dokazi sposobnosti, naj se pošljejo na zgornji naslov.

!Emporij!
„ALLA MODA TRIESTINA“
Trst - ulica Farneto št. 4.
ODPRLA SE JE NOVA PRODAJALNICA manufakturnega blaga
ter blaga vsake vrste, konfekcionirane, kakor tudi drobnarije. Lastna izdelovalnica. Krojačnica za ženske izdelke.
Veliko iznenadenje!
!! Cela oprema za neveste zastoj !!
Se priporoča tvrdka **BORSATTI & Co**

izvršuje vsa kovrstna brušenja
Rodolfo Botteri
brusar, via Belvedere št 26
Velika zaloga rezilnih predmetov, britev, škarij, nožev vseh velikosti.
Vajenec, ki hodi po hišah, nosi devizo s svojim imenom.
izberno in točno po nizkih cenah